

Esimehe veerg

Üks Soome suurmesinikke väitis tänavu kevadel, et nende mesindus on viimastel aastatel madalseisu ja masendusse langenud. Selline mõtteavaldus paneb mõistagi küsivalt kulmu kergitama. Oleme ju meie Eestis ikka Soome mesinduse kõrget taset endale eeskujuks seadnud ja püüdnud sealpoolt lahte tehtavast meie jaoks malli võtta.

Ent eespool väljaöeldut Soome mesinduse mõningate murede osas kinnitavad ka kained arvud, mis näitavad nii mesilasperede kui ka mesinike arvu pidevat vähenemist. Peamiseks põhjuseks ilmselt vahepealsete, väga heade mee-aastatega lattu kogunenud suured meevarud, mida turg ei suutnud ära seedita. Parematel aegadel on mesilasperede arv Soomes küündinud kuuekümne tuhande ligi. Kuid tänavu kevadel kuuldi mesilaste suminat vähem kui neljakümnes tuhandes tarus.

Seesama Soome mesindustegelane lisas jutu jätkuks lootusrikka mõtte, et ilmselt ollakse siiski lainepõhjast juba läbi ja tänavu paistab tulevat uus tõus. Ühelt poolt on mitme aasta tagused suured meevarud lõpuni kulutatud ja uuele meele on nüüd turul kohta küll ja veel. Teisalt on tarbijad üha innukamalt küsimas eelkõige kodumaist mett ja on valmis selle eest ka rohkem maksma. Ju siis on pikaajaline pidev meeturu arendamise töö ja kodumaise mee kasulike omaduste propageerimine Soome meeturu uuele tõusule viinud.

Küsimärke näib Soomes tekitavat pigem see, kas vahepealsetel aastatel väiksemaks jäänud mesilad suudavad küllalt kiiresti kosuda ja turule piisavas koguses mett toota. Mesinikud on siiski optimistlikud, sest edenev turg annab kahtluste kiuste, uuesti julgust mesilaid laiendada. Soome Mesinike Liidu tegevus, kasutades ka mesindus- ja meepromoprogrammi kaudu saadavat rahalist tuge, aitab sealse mesinduse vahepealsest paigalseisust uuele edenemisele.

Nüüd tuleb mõte Soome lahe põhjalkaldalt kodumaale, et võrrelda nii Eesti mesinduse olukorda kui ka tõusu- või langusetrende. Kui hindamise aluseks võtta mesilasperede (ja mesinike) arv, siis on raske objektiivseid numbreid leida. Ametlikel Statistikaameti andmetel on Eestis mesilasperede arv alates 2002. aastast langenud ligi kaks korda – 2008.a. lõpuks 24 800 peret ja 2009.a. lõpuks 27 500 peret.

Mesinike endi ütlustel ja ekspertide hinnangul peaks Eestis tänavu sügisese seisuga olema vähemalt 55 – 58 tuhat mesilasperet. Konjunkturiinstituudi poolt 2009.a lõpus läbi viidud mesindussektori uuringu tulemusena hinnati mesilasperede tõenäolist arvu 62 – 64 tuhande kanti. Huviga ootame Eesti 2010. a põllumajandusloenduse tulemusi, kuigi seal kogutakse andmeid vaid tootmismesilate kohta.

Teise indikaatorina Eesti mesinduse seisuga kohta peaks vaatama mee saake ja turgu. Kui eelmise aasta saak oli mõõdukas ja kohati kesine, siis tänavu keskmiselt kena ja mõnel pool lausa rekordiline. Eesti meeturg neelab kohaliku mee heameelega alla ja ajuti jääb puudugi. Eks mõnigi mesinik mäletab möödunud kevadest, et meepütid olid tühjad ja tarbijate ees tuli häbelikult käsi laiutada. Tänavusest kodumaisest mee saagist jätkub loodetavasti kuni järgmise saagini.

Mesinikele meeldib, et mee hind on viimase paari aasta jooksul olnud tõusutrendis ega ole, suhteliselt heale meesaagile vaatamata, kukkunud ka tänavu. See näitab ostjate püsivalt kõrget hinnangut eesti meele ja kodumaise eelistamist importmeele. Käesoleval sügisel tehtud Eesti meeturu uuringu ja tarbijate küsitluse tulemused näitavad, et 99 % ostjatest eelistab võimalusel eesti mett (2005.a uuringus 98 %). Sealjuures 82 % tarbijatest soovib osta kindlalt usaldusväärset tootjalt-mesinikult, kes tagab alati mee hea kvaliteedi (2005.a 74 %).

Kui võimalik, soovitakse osta kas tuttavalt mesinikult (65 %), sugulaste-tuttavate kaudu (48 %), meepäevadelt-laadadelt või turult otse mesinikult (42 %). Kuna kõigil, eriti vene keelt kõnelevatel ostjatel, pole „oma mesiniku“, siis realselt on tuttavalt mesinikult mee ostjaid 51 % tarbijatest, sugulaste-tuttavate kaudu 39 % ja meepäevadelt-laadadelt-turult 27 % ostjatest. Nendest osa kasutab kordamööda erinevaid ostukanaleid, kusjuures kõik peavad tähtsaks, et mesi pärineks otse mesinikult. Seega tarbija soovib ja ootab, et mesi oleks kõrge kvaliteediga ja kodumaine päritolu lisab usaldust. Eelnevast järeldub, et Eesti meeturul on kodumaisele kõrge kvaliteediga meele veelgi ruumi.

Tarbija eelistused ja ootused on seotud eesti meega. Seda hoiakut peame turu arendamise ja mee promo ning tarbimise kasvatamise kaudu hoidma ja tugevdama. Ennekõike väiksemad ja keskmise suurusega tootjad võiksid oma meemüügi edendamiseks otsida rohkem otsekontakte ostuhuvilistega ja nõnda välja arendada oma müügiorganisatsiooni. Suuremate tootjate oluliseks müügi-kanaliks jääb kaubandusvõrk, kuid seal tuleb konkureerida ka importmeega. Kui aga tarbija eelistab osta eesti mett või otsib ta kaupluse riulilt just tuttava mesiniku või mesindusfirma sildiga meepurki, siis ei peaks ka kaubandusketti pääsenud suurtootja oma müügi-edu pärast eriti muretsema.

Ees ootab pikk ja hämar hilissügis, siis tuleb mitu kuud talvevaikust. See on plaanide tegemise aeg. Kas mõtleb mesinik üksi ja ainult oma mesila arendamisele või arutab koos mõttekaaslastega EMLi arengukava või mõtleb Eesti mesinduse arenguvõimaluste üle – igatahes tahaks loota, et tulevikku suunatud mõtted on positiivsed.

Mõtelda on mõnus, välja mõtelda veel parem, ja head mõtted teoks teha, see võiks olla eesmärk, kuhu püüelda!

*EML juhatause esimees
Aleksander Kilk*

„Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2010 – 31.08.2013“ tutvustus

Programm on koostatud vastavalt Euroopa Nõukogu määrusele (EÜ) nr 1234/2007 ja Euroopa Komisjoni määrusele (EÜ) nr 917/2004 mee tootmise ja turustamise arendamiseks Euroopa Liidu liikmesriikides.

„Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2010 – 31.08.2013“ on loodud mesinikele ja mesindusorganisatsioonidele Euroopa Liidu (EL) poolt etteantud tegevuste toetamiseks.

Äsja alanud mesindussektori arengute toetamise programm on järjekorras kolmas, mida rahastavad Euroopa Liit ja Eesti Vabariik.

Eelnimetatud mesindusprogrammi koostas Põllumajandusministeerium koostöös Eesti Mesinike Liidu, Eesti Kutseliste Mesinike Ühingu ja Saaremaa Meetootjate Ühinguga.

Programm on saadetud Põllumajandusministeeriumi poolt EL komisjonile 14.04.2010 millele EL Komisjoni poolt heakskiitv otsus on saadud 14.09.2010.

„Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2010 – 31.08.2013“ koosneb neljast meetmest:

- 1) Tehniline abi mesinikele ja mesinike ühendustele
- 2) Varroatoosi tõrje ja profülaktika
- 3) Meekvaliteedi hindamine ja juhtimine
- 4) Mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö.

Tehniline abi mesinikele ja mesinike ühendustele meetme peamine eesmärk on toetada programmi tegevuste elluviimist. Meede jaguneb üheksaks ala-meetmeteks:

Tehniline teostus, mis hõlmab endas peamiselt projektijuhtimist toetavaid töid mesindusprogrammi elluviimisel.

Koolitajate koolitus, kus oma teadmisi ja oskusi saavad täiendada mesindusspetsialistid, kes peavad loenguid mesinike õppe- ja teabepäevadel.

Vabariiklikud seminarid ja teabepäevad, milledest on saanud Eesti mesindussektori koos käimise ja kogemuste vahetamise traditsioon.

Õppepäevad kohalikes mesinike ühendustes, mida Mesindusprogramm saab toetada ainult teatud ulatuses ja põhiliselt lektoritasudega.

Mesindusprogrammi teabelevi töö, mille peamisteks ülesanneteks on Mesinik-lehe ja muude trükiste toimetamine ning välja andmine.

Teabelevi võrgustiku toimimise alla kuulub programmi info kajastamine veebis.

Piirkondlik mesilashaiguste seire hõlmab mesilashaiguste seiret Eesti ulatuses, mesinike teavitamist ja juhendamist mesilashaiguste vastu võitlemisel.

Rahvusvahelised nõupidamised ja kongressid, mis on mõeldud erinevatel mesinduskongressidel ja konverentsidel osalemiseks eesmärgiga saada uusi teadmisi ja kogemusi. Selle alameetme raames toimub käesoleval programmi perioodil Tartus 4. – 6. veebruar 2011.a. Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakoosolek ja teaduskonverents.

Varroatoosi tõrje ja profülaktika meetme eesmärkideks on vähendada varroatoosi tõttu tekkivaid kahjusid, parandada ja suunata mesilaste varroatoosi vastast vastupanu mesilaste aretustööl. Vähendades perede nõrgenemist ja hukkumist suureneb mesilasperede arv ja meetoodang ning paraneb mesinduse ja mee tootmise tasuvus.

Mee kvaliteedi hindamise ja juhtimise meetme peamiseks eesmärgiks on Eestis toodetava ja turustatava mee kvaliteedi tõstmine, mis aitab arendada ja korraldada meeturgu.

Mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö meetme peamine eesmärk on Eestis mesilasperede arvukuse ja meetootmise potentsiaali suurendamine läbi tõuparandustöö. Tõuparandustööga saab parandada mesilaspere olulisi tõuomadusi, milledeks on toodanguvõime, talvekindlus, käitumine ning vastupidavus haigustele.

Alanud mesindusprogrammi 2010 – 2013 kogumaksumus 3-ks aastaks on 4 656 000 krooni (EEK), mis on mõeldud EL poolt kinnitatud summade ulatuses etteantud tegevuste toetamiseks. Võrreldes eesliste perioodidega 2004 – 2007 ja 2007 – 2010 olid need summad vastavalt 9 767 300 ja 6 770 000 krooni. Siinkohal paneks mesinikele südamele oma mesilasperesid registreerida PRIA loomade registris vastavalt Põllumajandusministri määrusele nr 88 ja sellekohast infot anda statistikaametile selle-

kohast infot anda, kui nad seda küsivad. Andmete kogumine ei ole seotud maksumetiga. Info on meie kõigi huvides saamaks ülevaadet mesilasperede arvust Eestis. Mesilasperede arvu suurus on ka otseses seoses EL poolt antava toetusega Eesti mesindussektorile.

2010 – 2013 aasta Mesindusprogrammi juhtkomisjon

Juhtkomisjon on mesindusprogrammi järelevalveorgan, kes jälgib programmi raames poolaastate kaupa planeeritavaid ja elluviidud tegevusi.

19. oktoobril 2010 toimus Põllumajandusministeeriumis mesindusprogrammi „Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2010 – 31.08.2013“ juhtkomisjoni esimene istung. Juhtkomisjoni koosseis kinnitati 20. oktoobril põllumajandusministri käskkirjaga nr 123. Alanud programmi juhtkomisjon on võrreldes eelmiste programmide juhtkomisjonide koosseisudega mesinike esindajate kaatsuse poolest laiapõhjalisem. Esimesel istungil kinnitati juhtkomisjoni protseduurireedid, mis sisaldavad töökorda, ülesandeid ja otsuste vastuvõtmise korda. Juhtkomisjon on järelevalve organ, kes täidab programmist tulenevaid ülesandeid: jälgib mesindusprogrammi eesmärkide saavutamiseks kasutatavate meetmete efektiivsust ja kvaliteeti; arutab tegevuskavade ja tegevusaruannete põhjal strateegilisi suuniseid ja prioriteete ning korraldab vahehindamisi vähemalt korra poolaastas. Esimesel istungil arutati ja anti hinnanguid projektijuhi poolt esitatud tegevuskavale esimeseks poolaastaks, mis hõlmab ajavahemikku september 2010 kuni veebruar 2011.

Juhtkomisjoni tööd juhivad Põllumajandusministeeriumi põllumajandus- ja kaubanduspoliitika asekancler Andres Oopkaup.

Põhjalikumate teavete ja vastuste tekkinud küsimustele uuest Mesindusprogrammist saab 20.–21. novembril toimuvatel vabariiklikel mesinike teabepäevadel Jänedal.

Aivar Raudmets
Eesti mesindusprogramm 2010-2013
Projektijuht, 53414067
mesindusprogramm@gmail.com

Märkmeid Mesindusprogrammi juhtkomisjoni koosolekult

Uue Eesti mesindusprogrammi 2010 – 2013 tegevuse koordineerimiseks on põllumajandusministri käskkirjaga moodustatud juhtkomisjon, kuhu kuuluvad ministeeriumi, Veterinaar- ja Toiduameti VTA ja PRIA ametnikud ning mitmete mesindusorganisatsioonide esindajad. Ministeeriumi poolt on komisjoni juhiks asekancler Andres Oopkaup, asejuhiks põllumajandusturu korraldamise osakonna juhataja Mai Talvik ja sekretäriks loomakasvatussaaduste büroo juhataja Liina Jürgenson. Juhtkomisjoni kuuluvad VTA poolt Ain Zereen ja Dagmar Udriks, kes tegeleb VTA-s mee teemaga, ja PRIA poolt riiklike toetuste büroo juhataja Liina Tiik. Mesinike organisatsioone esindavad juhtkomisjonis Marje Riis (Saaremaa MÜ esindaja), Aavo Meister (Eesti MÜ), Jaanus Tull (Eesti KMÜ), Aleksander Kilk (EML, volitatud esindama ka EAMKS-i) ja projektjuhina Aivar Raudmets.

Juhtkomisjoni esimene koosolek toi-

mus 19. oktoobril ministeeriumi ruumides. Arutati eelmise, 31. augustil 2010.a lõppenud mesindusprogrammi tulemusi ja A. Kilk tutvustas lõplikke arvulisi näitajaid. Seejärel arutati ja lepiti kokku juhtkomisjoni järgneva töökorralduse aluseks olevates protseduurireeglites.

Põhiküsimusena arutati mesindusprogrammi esimese poolaasta tegevuskava perioodiks 01.09.2010 kuni 28.02.2011, mille kandis ette ja vastas küsimustele projektijuht Aivar Raudmets. Vajadust mööda selgitas tegevuskava detaile EML poolt ka A. Kilk. Täpsustati programmi raames toimuvate õppe- ja teabepäevade kava ja kõigi tegevusgruppide eelarvet. Lisaks mesindusõppustele, mesilashaiguste seirele ja vaatlusmesilate tegevustele tehnilise abi meetme raames on kavas veel varroatoosi-tõrje, mee kvaliteediuuringu ja tõuparanduse meetmete tegevused. Arutelu tulemusena kiideti tegevuskava heaks mõne täpsustamist vajava detailiga,

nagu näiteks kulutuste tegemise graafik tõuparandusmeetmes.

Juhtkomisjoni koosoleku lisaküsimuste hulgas tegi A. Kilk ettepaneku nimetada EML mesindusprogrammi vastutavaks täitja-organisatsiooniks. Mesindusprogrammi koostamisse, nagu ka tegevuskava koostamisse ja juhtkomisjoni koosseisu on laiapõhjaliselt kaasatud mitmed erinevad mesinike ühingud ja ühendused, kuid mesindusprogrammi tegevuskava täites kannab just EML nii finantsilise kui ka sisulise vastutuse ja pangalaenude ning muude kulutuste katmise täit koormat ja kohustust. Siinjuures aitavad EML liikmed nende poolt makstava lisa-liikmemaksu kaudu vajalike rahalisi lisakulutusi katta. Nii on EML liikmed andnud oma osa nii mesindusprogrammi tegevuskava elluviimiseks kui ka üldisemalt selle kaudu Eesti mesinduse arendamiseks ja seda nii nende endi kui kõigi Eesti mesinike kasuks.

Koostas Aleksander Kilk

Et seadusandlus mesinikku toetaks

Eestis on mesinikke puudutav seadusandlus seotud peamiselt mee tootmise ja käitlemise korral rakendatavate hügieeni- ja toiduohutuse reeglitega, mesinike-tootjate teavitamiskohustuse, mesilate registreerimise, mesilashaigustega seotud regulatsioonide ja mee kvaliteedi- ning märgistamisnõuetega turustamisel. Mesinikel aga on olnud probleeme ka taimekaitsetööde tõttu tekkinud mesilasperede hukkumistega, samas on EMLi poolt ligi kümme aastat tagasi algatatud karukahjude hüvitamise seadusandlus praeguseks kenasti rakendunud ja töötab suuremate tõrgeteta.

Kõige rohkem segadust on olnud mee tootmise ja käitlemise nõuetega, eelkõige mesinikule rakendatavate, sageli subjektiivselt tõlgendatavate nõuete ja normide ning dokumentatsiooni osas erinevate maakondlike VTA inspektorite poolt. Ka VTA esindajad tunnistavad ise,

et nimetatud seadusandlike regulatsioonide tuleks täpsustada ja nende rakendamist ühtlustada.

Palju arusaamatust põhjustab nn 15 pere reegel ja mesinike-väiketootjate teavitamiskohustus, aga ka mesilate registreerimise ja registri küsimus. Paljud mesinikud on eelistanud igaks juhaks kõrvale jääda ja igas mõttes varju hoida, et ametnike tähelepanust ja võimalikust kontrollimisest hoiduda. See takistab registril oma eesmärke täita, näiteks hoiatada mesinikke taimekaitsetööde ohust või teavitada neid ja kaitsta mesilastaudide eest.

Seoses mesinike murega on EML teinud põllumajandusministrile kirjaliku ettepaneku moodustada töörühm, kuhu ministeeriumist kuuluvad Veterinaar- ja Toiduosakonna esindajad koos Veterinaar- ja Toiduameti esindajatega. Mesinike poolt kuuluvad töörühma EMLi ja

teiste mesinike-tootjate organisatsioonide esindajad. Ühises arutelus täpsustatakse ja ühtlustatakse ning võimalust mööda leevendatakse mesinikele ja mesilatele rakendatavaid nõudeid. Septembris mesinike ja ministri kohtumisel Karksi-Nuia Meefestivalil andis minister nõusoleku sellise töögrupi moodustamiseks.

Niisiis ootame võimalikult kiiresti kõigilt mesinikelt ettepanekuid, mida peaks nimetatud töögrupis arutama, et seadusandlus ja selle rakendumine mesinikele jõukohasem ja mõistlikum oleks. Mida rohkem ettepanekuid, küsimusi ja soovitusi teie poolt töögruppi kaasa võtame, seda parema tulemuse võime saada.

Palun saatke oma ettepanekud EML-le kas kirjana või e-posti aadressil: kilk@cc.ttu.ee.

Aleksander Kilk

EML juhatuse koosolekul arutati...

Juhatuse koosolekust 28. septembril 2010 võtsid osa juhatuse liikmed Aleksander Kilk, Jaanus Tull, Uku Pihlak, Arvi Raie, Aivo Sildnik ja Ülle Talimaa, revisjonikomisjonist Ülo Lippa, mesindusprogrammi projektijuht Aivar Raudmets ja külalisena Vahur Talimaa.

1. Mesindusprogrammi esimese poolaasta tegevuskavast andis ülevaate ja vastas küsimustele projektijuht A. Raudmets. Otsustati tegevuskava heaks kiita. Vaideldi logode kasutamise üle sellel dokumendil. Kuna programm on antud EMLile vastutavaks täitmiseks, siis hääletamise tulemusel otsustati, et kasutatakse vaid EMLi logo.

2. Arutati Tartus järgmise aasta veebruaris toimuva Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu koosoleku ning teaduskonverentsi, aga ka sellega paralleelselt samas kohas toimuva Eesti mesinike talvapäeva korraldamist.

3. Jaanus Tull rääkis Eesti meeturu

uuringu korraldamise kulgemisest, selle aja- graafikust, ühtlasi arutati uuringus kasutatava küsimustiku ülesehitust. Otsustati uurin- gut ja sellega seotud korralduslike tegevusi toetada.

4. Arutati ja täpsustati novembris Jäne- dal toimuvate mesinike sügispäevade kava.

5. A. Kilk informeeris läbirääkimistest ja ettevalmistustest põllumajandusministeeriu- mi, Veterinaar- ja Toiduameti ning mesinike esindajatest koosneva töögrupi moodusta- misest, et ühiselt läbi arutada ja täpsustada mee tootmisel ja käitlemisel rakenduvad toiduohutuse ja hügieeni nõuded. Lõpetama peaks häid meekäitlemise tavasid kirjeldava juhendi mesinikele. Vastav ettepanek otsus- tati esitada põllumajandusministrile.

6. Põllumajandusministeeriumi juurde moodustatava mesindusprogrammi juhtkomisjoni liikmeks otsustati EML poolt esitada A. Kilk.

7. Otsustati alustada ettevalmistusi vabariikliku mesindusfoorumi korraldami- seks ning läbiviimiseks.

8. Arutati EML ja Eesti mesinduse uue arengukava koostamise ettevalmistamisega seonduvaid probleeme ja tegevuskava.

9. Arutati juhatuse töökorralduse ja koosolekute korraldamist ning sellega seotud kulutuste katmise või hüvitamise võimalusi.

10. Arutati 2011.a mesinike kalendri koostamist. Otsustati M. Rebasele teha ette- panek kavandi koostamiseks, et selle põhjal teha järgmisi otsuseid.

11. Arutati EML purgisiltide uue partii kujunduse ja tellimise küsimusi. Otsustati jätkata varasema kujundusega siltide kasu- tamist ja vajadusel võtta uute siltide valmis- tamiseks pakkumisi erinevatelt trükikodadelt.

Koostas Aleksander Kilk

Mesilase tervis

Soomes toimus 16 – 21. augustil k.a järje- kordne NOVA kursus, mis kandis teemat „Mesilase tervis“. Kursus oli suunatud magistran- tuuris õppivatele tudengitele. Tegemist oli intensiivse õppimisega, kus tudengitelt nõuti kursusele eelnevat kodutööd. Kursuse ajal toimusid loengud, seminarid, laboratoorsed ning välitööd. Õppejõud olid Saksamaalt (Dr. Otto Böcking), Taanist (Dr. Per Kryger) ja Soomest (Lassi Kauko, Dr. Ingeborg Menzler- Hokkanen, Prof. Timo Soveri, Prof. Heikki Hokkanen). Kursusest võtsid osa tudengid Helsingi ülikoolist ja Eesti Maaülikoolist. Eestit esindasid seekordsel koolitusel magistrandid Ene Vanatalo ja Merko Vaga.

Õpituba. Foto Dr. Böcking

Kursusel käsitlemist leidnud peamised teemad olid:

Mesilaste vitaalsus ning seda mõjutavad tegurid – toitumine on mesilase tervise seisukohalt ülimalt tähtis. Mesilane vajab ellujäämiseks ja paljunemiseks aminohap-

peid, süsivesikuid, rasvu, mineraale, vita- miine ning otse loomulikult ka vett.

Talvine suremus – peamised suremuse põhjused: nälgimine, ema (kuninganna) puudumine, tööliste haigestumine, kahjuritite elutegevus, talvised tormid jne.

Selleks, et mesilaspere saaks korralikult talve üle elada tuleb:

- valida terve ja tugev pere;
- taru peab olema haigustest puhas;
- taru asukoht võiks jääda soojemasse, kaitstud kohta;
- madal varroalesta kahjustus mesilas- peres;
- peab kasutama ettevaatusabinõusid hiirte ja sipelgate tõrjeks.

Looduslikud kaitsemehhanismid – erista- takse individuaalset ja grupisest kaitse- mehhanismi. Individuaalselt on mesilasel võimalik ennast kaitsta astla ning tugevate lõugadega. Grupisiseselt on välja kujunenud hügieeniline käitumine, sülemi moodustami- ne, „mesilaspalli“ moodustamine vaablaste tõrjeks. Haigused ja kahjurid – varroatoos, mida põhjustab varroalest; erinevad viirus- sed, patogeenide poolt põhjustatud haigu- sed jne. Haiguste ja kahjuritite tõrjemeetodid.

Õppejõud olid oma ala professionaalid ning jagasid meeleldi teadmisi ning tähele- panekuid üliõpilastega, ka loengutevahelistel aegadel, ning võtsid osa ka tudengite vabaja tegevustest. Loengud ja seminarid

olid asjakohased ning vägagi informatiivsed. Praktilise õppe tarbeks oli tudengitele too- dud kaks mesilastaru, mida kasutati õppe- materjalidena. Esimestel päevadel hoidsid tudengid tarude juures madalat profiili, kuid mida aeg edasi ning teadmiste ja oskuste kasvades muutusid nad üha julgemaks. Valitud tarudes elasid väga rahulikud ning mitteagressiivsed mesilased, seetõttu lähe- nesid kursuse eelviimasel õhtul tudengid tarudele juba ilma kaitseriietuseta.

Paratamatult on hetkel varroatoos ravi- matu ja peamine põhjus ka mitmete teiste haiguste levimisel. Kursusel selgus ka, et oluliseks takistavaks teguriks haiguste ennetusel ja ravil on mesinike vähene koos- töövalmidus. Mesinduse edendamine pike- mas perspektiivis sõltub mesinike koostöö arendamisest. Ka väiksemad hobimesinikud on osa kultuurist ja olulised lülid koostöös tervemate mesilaste pidamisel. Selles suunas on veel palju arengut ja uurimis- materjali nii Eestis ja kogu Euroopas.

Tegemist oli väga korraliku ning infor- matiivse kursusega, milles osalenud tuden- gid said korraliku koolituse mesilase tervi- sega seonduvatest teguritest. Arvatavasti said ka nemad enda sisse selle väikese pisiku, mis neid tulevikus mesilastarusid pidama sunnib.

Ene Vanatalo, Merko Vaga

Taimsete vahenditega varroalesta vastu

Ajakirja „Ptšelovodstvo” käesoleva aasta 9-ndas numbris avaldab Tambovi mesinik O.N. Masenkov artikli taimsete vahendite kohta, mis aitavad tõrjuda varroalesta.

Ka meil kasvavad taimed, mille osad sisaldavad orgaanilisi happeid (sipelg-, oblik-, sidrunihape, tümool jne.). Nii on avastatud, et spinati, oblika ja rabarberi lehtedes ja vartes sisaldub olulisel määral sipelghapet. Päevalille ja suhkrupeedi lehtedes aga toimib fermentatiivne süsteem, mille lõpp-produktideks on süsihappegaas ja sipelghape. Sipelg- ja oblikhapet sisaldavad ka mitmed hallitusseened ja torikuliste seente hulka kuuluv tuletael.

Selleks, et taimse päritoluga vahendeid lesta vastu kasutada, tuleb nimetatud taimede osad kõigepealt koguda ja kuivatada. Kuivatamine peab toimuma varjulises ja hea õhuvahetusega kohas. Päikese käes ja liiga kiirel kuivatamisel kaotavad taimsed materjalid tunduva osa oma isektiivsetest omadustest. Vältida tuleb taimeosade kogumist põldudelt või aiast, mida on töödeldud pestitsiididega. Kuivatada tuleb taimede lehti ja varsi seni, kuni nad hakkavad muljumisel purunema.

Õhtul, peale mesilaste lendluse lõppemist puistatakse 1 supilusikatäis kuivatatud ja peenestatud peedilehti süüdatud suitsikusse ja antakse seda suitsu 4 – 5 korda lennuavast tarusse. Seejärel lennuava suletakse 3-ks minutiks. Samamoodi võib kasutada ka rabarberilehti. Rabarberi droogi kogumisel tuleb silmas pidada seda, et kevadepoole on oblik-

happerikkamad taime lehed, sügise-poole aga juured. Siinjuures tuleb märkida seda, et nii rabarberi lehed, kui ka juured tuleb eelnevalt kuivatada ja peenestada.

Ka nõgese lehed sisaldavad sipelghapet ja isegi rohkem kui päevalille lehed. Noori nõgesetaimi võib kasutada tervelt (lehed koos vartega). Neid tuleb kuivatada tervelt, et vältida kasulike ainete kaotumist.

Ka tuletaela kasutamisel tuleb tael eelnevalt kuivatada ja peenestada. Taela põlemisel suitsikus tekib samuti oblikhape või sipelghape, mille toimel lestad hakkavad varisema.

Artikli autori andmetel sobivad varroalesta tõrjeks ka tubaka lehed ja lehe varred (mahorka). Tubakast lendub suitsikus põletamisel sidrunihape (mida on kuivatatud tubakalehtedes kuni 8 %), mis viibki lesta varisemiseni.

On huvitav, et mitmete putuktoiduliste taimede lehtedes moodustub sipelghape. Üheks selliseks tuntumaks taimeks on huulhein, mis kasvab turbarabades. Soistes ja seisva veega veekogudes kasvab (ka meil) vesihernes, mis samuti produtseerib oma elutegevuseks sipelghapet.

Lesta peletavalt ja uimastavalt mõjuvad ka leedripuu noored võrsed. Peale lesta tõrjumise mõjub leedripuu võrsete lõhn ka hiirtele peletavalt. On kindlaks tehtud, et leedripuu okstes sisaldub glükoosi, mis laguneb sinihappeks, bensaldehüüdiks ja suhkruks. Meil esineb nii

punane- kui must leeder. Nii lestad tõrjumise kui ka hiirte peletamiseks peetakse paremaks musta leedri oksid. Kui asetada talveks tarudesse vahelaua taha musta leedri oksid või noori võrseid, siis hiired sinna tarru ei kipu. Artiklis väidetakse, et nendes tarudes ka varroalesta ei esinenud.

Peale eespoolkirjeldatud taimede võib varroalesta tõrjumiseks kasutada harilikku punet, nõmm-liivateed ja koriandrit. Nimetatud taimed sisaldavad kõik tümooli, mis on samuti insektitsiidse toimega. Lestatõrjeks kasutatakse nii peenestatud taimeosi, kui ka nendest valmistatud tömmiseid. Peale selle kasutavad mitmed mesinikud suitsikus eespoolnimetatud taimede seemneid. Nende taimede seemneid pannakse põlevasse suitsikusse pool teelusikatäit ning antakse seda suitsu 4 – 5 korda lennuavast sisse. Seejärel lennuava suletakse 3 – 4 minutiks. Peale nende, väidab artikli autor, et on saadud häid tulemusi ka valge sinepi, põldrõika, rapsi, redise, hiirekõrva ning naeri seemnetega ja mädarõika juurtega.

Kuigi praegu kasutatakse varroalesta tõrjeks mitmeid efektiivseid keemilisi vahendeid, ei ole neid võimalik kasutada intensiivse korjete perioodil. Taimsete vahenditega aga saab teha lesta profülaktilist tõrjet ka meekorje ajal, kartmata seejuures mee saastumist kemikaalidega.

*Ajakirjast „Ptšelovodstvo” refereerinud
A. Rohtla*

Lesta taluva mesilase aretamine üksiku töomesilase abil

Juba ammu on märgatud, et meiegi mesilased avavad lestad nakatatud haudmekanne ja tassivad munemisvalmis emaslestad sealt välja. Seda puhastamisvõimet saab mõõta nn nõel- või külmutustesti meetodil: jälgitakse väikese kaanetatud haudmeala puhastamist surnud vakladest.

Puhastustegevusega on hõivatud siiski vaid osa töomesilastest. Berliinis, Hohen Neuendorfi uurimisasutuses filmis prof. Kaspar Bienefeld infrapunases valguses (mesilased seda ei näe) noorte märgistatud mesilaste puhastamisaktiivsust. Kui nende hulgast avastati eriti innukalt kannusid puhastav mesilane, võeti see erilise kohtlemise alla. Tubli noor koris-

taja aktiveeriti munema ja munadest koorunud leski kasutati kunstlikus seemendamises. Nii jõuab üksikul töomesilasel märgatud hea puhastamiskäitumine tõuaretusse „isa poolt“.

L. Ruottineni, L. Kauko ja A. Nurminen poolt „Mehiläinen” lehte (4, 2010) Uppsala tõuaretusseminarilt vahendatud uudis

Mida mesinik tegema ei pea

(“Mesilane” 1900.a. J.J. Kauschmeisteri järgi)

1. Ära hakka mesinikuks, kui sa selleks kutset ei tunne.
2. Ära osta alustuseks palju mesipuid.
3. Ära peta ennast mõttega, et mesilased kulu ei nõua ja et kulud esimesel aastal juba tasutud saavad.
4. Ära arva, et ilma mesiniku tarberiistadeta läbi saab.
5. Ära unusta omale hääd raamatut ja ajakirja muretsemast.
6. Ära arva, et raha on maha visatud, mida seda mõistlikult mesilaste päale tarvitad.
7. Ära hakka mesipuid ja tarbeasju ise välja mõtlema ega neid muutma, mis olemas.
8. Ära ilma hädalise tarvitusega pesaraamisid liiguta.
9. Ära tee liig palju katseid. Jäta seda nende teha, kel rohkem aega, jõudu ja teadust.
10. Ära ole kunstkärje ostmisega kitsi.
11. Ära tarvita muid, kui neid mesipuid, mida asjatundjad hääks tunnustavad.
12. Ära lase mesilasi palju lesekärge ehitada.
13. Ära saada mett müügile, mis kaanetamata kärgedest välja löödud.
14. Ära tarvita liig palju suitsu: vähene suits, kui seda mõistlikult tarvitatakse, teeb mesilased täitsa rahulikuks.
15. Ära naera nende üle, kes mesilastega talitades näovarju tarvitavad.
16. Ära võta mesipuid liig sagedasti lahti ja ära jäta meega täidetud raamisi lagedale.
17. Ära röõvi oma mesilasi, s.o. jäta nendele rohkesti talvevara.
18. Ära saada mett müügile, kui ta isulik välja ei näe: see rikub kauba nõudmist.
19. Ära ole sügisel mesilaste talve vastu valmis-tamisega hooletu.
20. Ära lennuaukusi talveks liiga kitsenda.
21. Ära lase juhtuda, et surnud mesilased lennuaugu ära ummistavad.
22. Ära lase kevadadel parajat aega mööda minna, et järele vaadata, kas mesilastel hää ema ja rohkeste mett on.
23. Ära pea väikesid peresid. Paremp on neid 2 – 3 ühendada, et üks tugev saaks.
24. Ära hoia ametivendade eest salajas, kui lugemise, katsete ehk muul teel midagi uut oled teada saanud.

“Mesilast” sirvis Aleksander Kilk

MESI PEITUB IGAS ÕIES

See on Kurtna Kooli tunnuslause. Et mett õiest kätte saada, peab iga inimene palju tööd tegema ja leidma võimaluse mee kättesaamiseks. Lihtsam on tööd teha hulgakesi – seda oskust on kõige õigem õppida mesilastelt.

Kui Kurtnas 2008. aastal uus renoveeritud koolimaja avati, kinkis kohalik külaselts koolile esimese mesitaru. Hiljem saime veel lisaks kaks taru – ühe Tagadi külaseltsilt ja teise Nabala Keskkonnakaitse Ühingult. Sellest ajast saadik ei tähenda kooli tunnuslause meile vaid vaimsust ja õppimist, vaid ka päriselt mesilaste kasvatamist ja nende eest hoolitsemist. Kuna seda ei saa teha katse-eksituse meetodil, leiti ka juhendaja – harrastusmesinik Tarmo Reineberg.

Mesiniku magus elu on nüüdseks kestnud juba kaks aastat.

Alguses pidime me mesilased tarudesse panema, siis aga panime neile kärgesid juurde. Suve lõpus tuli kontrollida hauet, lõpuks tuli ka kärgesid ära võtta ja nendest mesi välja vurritada. Mett saime esimesel aastal 10 kg ja teisel aastal juba 43,5 kg.

Mesitarudega koos sai kool ka uue traditsiooni – meepäeva. Seda tähistatakse mihkclipäeval, 29. septembril. Meepäeva „Suminate koosolekul“ räägime oma töödest ja tegemistest mesilas, õnnestumistest ja ebaõnnestumistest. Saime ka uhkeldada oma üpris suurte saavutustega. Meepäeval esinesid ka teised klassid, näiteks 4. klass rääkis

mee kasulikkusest kosmeetikas, 7. klass aga propolisest. Oli palju huvitavaid esitlusi ja sai palju huvitavat mee ja mesinduse kohta teada. Tervituste ja kõnedega on esinenud ka külalised Eesti Mesinike Liidust, mõlemal aastal on külas käinud Mai Endla. Eelmisel aastal näitas ta meile emamesilast, kellel oli kroon peas.

Sellel päeval määrime oma sõpradele ka nõ mett moka peale – täname väikese meepurgiga inimesi, kes on meile tähtsad ja vajalikud.

Meepäev lõpeb alati maitsvate meest valmistatud hõrgutiste maitsmisega.

Cristel Veber, 6. klassi õpilane
Astrid Köva, klassijuhataja

29. sept. 2010. Meeleolukas meepäev Kurtna koolis

Uku Pihlak

Valime Aasta Mesiniku 2010

Traditsiooniliselt on mesinike sügispäevade käigus Jänedal novembrikuu lõpu-poolel valitud Aasta Mesinik. Kandidaatideks seatakse tavaliselt mesinikke, kes on käesoleval aastal Eesti mesinduse kasuks tubli panuse andnud ja ka praktilises mesinduses edukad olnud.

Ootame ettepanekuid. Kes võiks tänava kandideerida Aasta Mesiniku tiitlile?

Kandidaate saab esitada nii kohalike mesinike seltsi liikmete kui ka laiemalt Eesti mesinike hulgast. Ettepanekud palume saata hiljemalt 18. novembriks kas kirjalikult EML aadressil või e-posti teel eml.office@mesi.ee või kilk@cc.ttu.ee.

Tavaliselt arutatakse ja otsustatakse Jänedal sügispäevadel ka EMLi järgmise

aasta liikmemaksu suurus. Ettepanekud liikmemaksu suuruse kohta on oodatud samaks ajaks samal aadressil.

EML juhatusel ettepanekul võiks põhi-liikmemaks olla 15 eurot (234.70 krooni) ja lisa-liikmemaks EML arendustegevuse toetamiseks 65 euro senti (10,17 kr) iga mesilaspere kohta.

Aleksander Kilk

* * *

Õnnitleme

mihkli- ja viinakuu sünnipäevalapsi.

Kuldse sügise jätku ja lummapavat esimest lund!

Ilmar Ernits	89	28.oktoober
Arne Algo	86	8.oktoober
Gustav Liivamägi	82	4.oktoober
Allan Astel	79	24.september
Johannes-Feodor Virit	78	10.september
Arend Jagomann	77	15.september
Karl-August Jürgens	77	24.september
Jüri Schmidt	77	16.oktoober
Ülo Pugal	75	22.september
Hans Sööl	75	26.oktoober

Endel Saar	70	23.september
Raimo Kiudorf	70	26.september
Jüri Vilde	65	6.september
Jaan Jürgestein	65	16.september
Evald Übi	65	23.september
Urve Tikka	65	2.oktoober
Mati Nõulik	65	4.oktoober
Aime Lekk	65	14.oktoober
Arnold Lokna	65	24.oktoober
Raili-Rosalie Valtin	60	1.oktoober
Juhan Kull	60	11.oktoober
Avo Haiba	60	12.oktoober
Arvo Lensment	55	29.september
Jüri Ellram	55	12.oktoober
Raivo Lökk	55	17.oktoober
Gunnar Miljan	50	18.oktoober
Valve Kuld	50	20.oktoober

TEATED

Vabariiklikud teabe ja õppepäevad

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2010 – 31.08.2013 kaudu. Osavõtt on tasuta.

20. ja 21. novembril 2010.a. toimuvad vabariiklikud mesinike teabepäevad Jänedal, mõlemal päeval algusega kell 10.00. Kava on koostamisel ja ilmub lähiajal veebilehel. Täpsem info Aivar Raudmets tel. 53414067.

5. veebruar 2011.a. toimub vabariiklik mesinike teabepäev Tartus koos Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu mesinduskonverentsiga. Kava on koostamisel.

Täpsem info Aivar Raudmets tel. 53414067, Jaanus Tull 5090471.

Kohalike ühenduste/seltside 2010/2011

I poolaasta õppe- ja teabepäevad

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2010 – 31.08.2013 kaudu. Osavõtt on tasuta.

Tartu Aiandus- ja Mesinduselts korraldab Soola tn. 1 a. algusega kell 17.00 mesinike õppe- ja teabeõhtud alljärgnevalt:

10.11.2010 Mesilasvaha ja selle kasutamisest. Lektor: Ilme Nõmmisto (2tundi – toetab mesindusprogramm)

08.12.2010 Nosematoos ja teised mesilaste haigused

Lektor: Arvi Raie (2tundi – toetab mesindusprogramm)

Täpsem info Ilme Nõmmisto tel. 5107648

Tallinna Mesinike Selts korraldab Tallinnas, Ehitajate tee 5 VII-315, algusega kell 17.30. mesinike õppe- ja teabeõhtud alljärgnevalt:

12.10.2010 Hilissügisese tööd mesilas.

Mesilashaigustest. Varroatoosi ravist.

Lektor Arvi Raie (2tundi – toetab mesindusprogramm)

09.11.2010 Kokkuvõtte möödunud mesindus- hooajast.

Kuidas valmistada kevadeks.

Lektor Uku Pihlak (2tundi – toetab mesindus- programm)

14.12.2010 Mee säilitamine, kristalliseerumine ja kvaliteet.

Lektor Anna Aunap (2tundi – toetab mesindus- programm)

Täpsem info Uku Pihlak tel. 5052736

Harju Mesinduse Selts korraldab aadressil Tallinn Marja 4D kell 17.00-19.00 mesinike õppe- ja teabeõhtud alljärgnevalt:

26.10.2010 Vaha sulatamine väikemesilas.

Lektor: Luule Toomingas (2tundi – toetab mesindusprogramm)

24.11.2010 Mesila inventari remont ja valmis- tamine.

Lektor: Sulev Norak (2tundi – toetab mesin- dusprogramm)

26.01.2011 Linnud ja hiired mesilas.

Lektor: Lembit Sirge (2tundi – toetab mesin- dusprogramm)

Täpsem info Sulev Norak tel. 53663294

Põlvamaa Mesinike Selts korraldab Räpina Aianduskoolis kell 17.00-19.00 mesinike õppe- ja teabeõhtu:

21.01.2011 Mesindusaasta 2010 – 2011 probleemid, lahendused, kordaminekud.

Talvitumise kulg 2010 – 2011.a.

Lektor Raimo Kiudorf (2tundi – toetab mesindusprogramm)

Täpsem info Raimo Kiudorf tel. 5089656

Saaremaa Mesinike Selts korraldab Tolli tn 9 Kuressaare Päevakeskuse ruumides kell 10.00-13.00 mesinike õppe- ja teabepäeva:

13.11.2010 Haiguste seire. Desinfitseerimine - steriliseerimine. Vaha vahetus.

Lektor Arnold Lokna (3tundi – toetab mesindusprogramm)

Täpsem info Arnold Lokna tel. 5148217

Põltsamaa Mesinike Selts korraldab Põltsamaa Kultuurikeskuse ruumides algusega kell 10.00 mesinike õppe- ja teabepäeva:

23.10.2010 Mõningad mesindusaadused (taruvaik, lesehaue, mesilasmürk) ja nende kasutamine

Lektor Ilme Nõmmisto (2tundi – toetab mesindusprogramm)

Erinevate meetmete kaudu investeringutoetuse taotlemisest.

Lektor A. Seeder (valmistab ette L.Lust EPKK konsulent) (1tund – ei saa toetust mesinduspro- grammist)

Arutelu kohaliku Seltsi arengukava teemal

Lektor A. Seeder (1tund – ei saa toetust mesindusprogrammist)

Täpsem info Ain Seeder tel. 5250204

Elva Mesinike Selts korraldab Elvas, Pargi tn.34 kell 10.00 mesinike õppe- ja teabepäeva:

12.02.2011 Talvised tööd mesilas. Valmistumine kevadeks.

Kuidas kaitsta mesilasi tihaste ründe eest.

Lektor Tõnu Hiiemäe (3tundi – toetab mesin- dusprogramm)

Täpsem info Tõnu Hiiemäe tel. 5049020

Võrumaa Mesinike Selts korraldab Mainori

Kõrgkooli Võru õppekeskuses (Kreutzwaldi 34) algusega kell 10.00 sügisese mesinike õppe- ja teabepäeva:

06.11.2010 Mee kvaliteet ja seda iseloomustavad näitajad

Lektor Anna Aunap (1tund – toetab mesin- dusprogramm)

Mee säilitamine ja käitlemine. talviseid töid mesilas.

Lektor Jaanus Tull (2tund – toetab mesindus- programm)

Mesindusettevõtetele esitatavad nõuded ja nende täitmine

Lektor Tiina Suumann Võrumaa Veterinaarkeskus peaspetsialist

(1tund – toetab mesindusprogramm)

Täpsem info Mati Urbanik tel. 5290388

Hiiumaa Mesinike Selts korraldab Hiiumaal, Käina Kultuurikeskuses algusega kell 10.00. järgmise mesinike õppe- ja teabepäeva:

27.11.2010 Kokkuvõtte möödunud mesindus- hooajast. Mesilashaigustest ja nende ravist.

Vaha sulatamisest. Uut kirjandusest.

Lektor Uku Pihlak (3tundi – toetab mesindus- programm)

Täpsem info Uku Pihlak tel. 5052736

Keila Aiandus- ja Mesinduselts korraldab Keilas Ohtu tee 5 II korruse saalis algusega kell 10.00 järgmise mesinike õppe- ja teabepäeva:

31.10.2010 Mesilashaigused ja nende ravi Lektor Arvi Raie (1,5tundi – toetab mesindusprogramm)

Hilissügisese tööd mesilas

Lektor Mai Endla (1,5tundi – toetab mesindus- programm)

Täpsem info Aivi Jakobson tel. 51945876

Koolitajate koolitused 2010/2011 I poolaastal

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2010 – 31.08.2013 kaudu. Osavõtt on tasuta.

15.-16. jaanuar 2011.a. toimub koolitajate koolituse raames 2-päevane seminar Jänedal. Koolitus on vajalik mesindusspetsialistidele, kes peavad loenguid mesinike õppe ja teabepäevadel.

Täpsem info Aivar Raudmets tel. 53414067, e- post mesindusprogramm@gmail.com

Kordustruk! Hind 50kr. EMLi kontoris

Järgmine EML ajaleht "Mesinik" nr. 6 (62) ilmub detsembris 2010.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J.Vilmsi 53 G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: kilk@cc.ttu.ee või uku.pihlak.002@mail.ee, EML kontaktelefon: 52-93589 (A. Kilk) või EML kontor (J.Vilmsi 53 G, 10147 Tallinn)

teisipäeviti ja reedeti kell 10 – 16 tel. 63 764 93. Mesindusalane teave ka Internetis: www.mesindus.ee

Eesti mesindust arendatakse käesoleval ajal Eesti Mesindusprogrammi

"Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2010 – 31.08.2013" tegevuste kaudu

Mesindusprogrammi eesmärkideks on: mesinike ja mesinduseltside abistamine ja toetamine mesinduspäevade ja –õppuste korraldamisel ning kohaliku mesindusel edendamisel; teabelevi arendamine ja mesinike erialane parem teavitamine; mesinduse efektiivsete tehnoloogiliste lahenduste arendamine, tutvustamine ja propageerimine; toote- ja turuarenduse tegevuste suunamine ja toetamine; varroatoosi ja teiste mesilashaiguste tõhusate tõrjemeetodite ja –võtete propageerimine ning mesinike nõustamine mesilashaiguste tõrjel; mee kvaliteedi seireuringute korraldamine ja mesinike teavitamine ning nõustamine küsimustes, kuidas mee tootmise ja käitlemise protsessis mee kvaliteeti säästa ja parandada. Programmi raames valmistatud materjalid on tasuta